

village government and their unwillingness to participate in the resolution local problems.

Local political crises often happen in new democratic states that used to be parts of Socialist bloc and colonial empires. Local crises in Tallinn (Estonia), Istanbul (Turkey), Moscow (Russia), Zhanaozen (Kazakhstan) became national ones and lead to clashes between the authorities and opposition and civil movements. Local crises in Western states (for example, in Detroit, Michigan) usually do not lead to serious consequences outside the city.

Unsatisfactory work of local governments in Ukraine, the reluctance of local authorities to deal with the arbitrariness of business and environmental degradation have led to strengthening of the protest movement in the cities and villages. So, in 2009, protests in Ternopol and Lvov regions have been successful: dumps near some settlements were eliminated. In 2010 in Kharkov the movement against the construction of a road through the park was organized, but the success of this action has not been reached. Local crises in Ukraine have

become a serious threat to political stability in the whole state.

Considering the prospects of overcoming some negative effects of local political crises, we should pay attention to government relations as a special type of activity associated with the protection of the interests of the local community in its relations with the central government. GR units are created not only in private companies, but also in local governments. GR specialists manage regulatory risks and minimize them, achieve and maintain the most efficient interaction between business, government and local self-governance. Lack of transparency and extreme corruption of Ukrainian authorities and local government hinder the development of the GR in Ukraine. Consequently, the efficiency of the system of local government is extremely low, and crises are not resolved.

Keywords: municipal formation, urbanization, political crisis, local self-governance, political protest.

Надійшла до редколегії: 27.02.2014 р.

УДК 325.454(73)

О. О. Козачук

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ПОЛІТИКА США ЩОДО ІНДІАНЦІВ У 20-ТІ - 60-ТІ РР. ХХ СТ.

У 20-ті – 60-ті рр. ХХ ст. у США була прийнята низка неоднозначних законів та політичних рішень. Одні з них, такі як «Закон про громадянство індіанців» та «Закон про реорганізацію індіанців» надавали останнім рівні права поряд з усіма громадянами США, сприяли поліпшенню інтеграції корінних народів до поліетнічного американського суспільства. З іншого боку, проведення політики термінації (тобто припинення визнання особливих стосунків та фінансової підтримки) щодо 109 племен не могло позитивно позначитись на динаміці стосунків влади США та корінних народів.

Ключові слова: корінні народи, нормативно-правовий акт, індіанці, конституція, резервація, громадянські права.

Постановка проблеми та актуальність дослідження. Політика США щодо індіанців у 20-ті – 60-ті рр. ХХ ст. містить багато суперечливих моментів. На фоні прийняття «Закону про громадянство індіанців» та «Закону про реорганізацію індіанців», відносного поліпшення матеріального благополуччя останні влада США порушила нею ж підписані угоди з окремими племенами, запровадивши політику термінації. Для усвідомлення широкого руху корінних народів США за свої права у 2 пол. ХХ ст. важливо розуміти ключові етапи еволюції політики федеральної влади щодо індіанців у 20-ті – 60-ті рр. ХХ ст.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Американська політологічна думка найбільш ґрунтовно (порівняно з вітчизняною) аналізує проблему політики США щодо індіанців у 20-ті – 60-ті рр. ХХ ст. Насамперед це автори, чії праці присвячені політиці США щодо

корінних народів у ХХ ст.: В. Кенбі [7], Т. Моргана [16], Р. Венелса [20]. С. Худ [10]. В окрему групу можна виділити праці тих авторів, які аналізують принципи, хід і наслідки політики термінації, а саме С. Худ [10], Н. Пероффа [17], М. Уолча [21]. Серед російських науковців даній тематиці присвячено доробок А. Автономова. З українських дослідників проблематику політики США щодо корінних народів розглянуто у працях О. Козачука [2; 3].

Мета та завдання статті. Метою статті є аналіз політики США щодо корінних народів, зокрема індіанців, у період 20-х – 60-х рр. ХХ ст. Виходячи із поставленої мети, ми можемо сформулювати наступні завдання:

- дослідити наслідки прийняття «Закону про громадянство індіанців» у 1924 р.;
- проаналізувати спробу влади покращити становище індіанців шляхом введення в дію «Закону про реорганізацію індіанців»;

- з'ясувати прояви та наслідки політики термінації стосовно певних племен.

Викладення основного матеріалу. У попередній статті автора «Еволюція політики США щодо індіанців у 1776-1924 рр.» ми вже торкалися теми формування та еволюції відносин між індіанцями США та федеральною владою [2]. Незважаючи на прийняття «Закону про громадянство індіанців» [11] та юридичне проголошення останніх повноправними громадянами Сполучених Штатів Америки, ситуація з дотриманням громадянських прав та побудовою взаємовідносин між федеральним урядом та індіанцями була нестабільною. Російський правознавець Олексій Автономов слушно зауважив із цього приводу: «...це не означало, що корінні американці з точки зору закону перетворились на одну, а скоріше на декілька етнічних груп (бо корінне населення Америки неоднорідне), які не відрізняються за своїм правовим статусом від багатьох інших етнічних груп, що населяють цю північноамериканську країну ... Закон, який надав американським індіанцям громадянство, тим не менш не відмінив, а власне і не міг відмінити цілої низки нормативних актів, які було прийнято під час різних періодів американської історії та які закріплювали особливості статусу корінних народів» [1, с. 86].

У нашому дослідженні ми спробуємо за допомогою методів системного аналізу та індукції виявити спільне у політиці США щодо індіанців після 1924 р., тобто після набуття останніми громадянства. Насправді обсяг прав та обов'язків кожного окремо взятого племені відносно держави (та держави відносно племен) суттєво різняться. Це пов'язано насамперед з практикою підписання угод між різними інституціями федерального уряду США та племенами корінних народів. Зміст цих угод, обсяг прав та обов'язків змінювався від племені до племені. Понад те, кожне окремо взяте плем'я підписувало у різний час багато угод, які регулювали різні сфери суспільних відносин.

До того ж, Конституція США майже не регулює статус корінних народів, зокрема індіанців. Примітно, що розділ 8 статті 1 прямо вказує на повноваження Конгресу «врегулювати торгівлю з іноземними державами, між окремими штатами та з індіанськими племенами» [9]. Вищезгадані угоди з корінними народами укладені з усіма вимогами до міжнародних договорів: з боку Сполучених Штатів вони підписувались від імені президента, затверджувались Сенатом, після чого ратифікувались президентом, як того і вимагає Конституція США стосовно міжнародних договорів [1, с. 88]. Наслідком цього є нинішній заплутаний стан відносин між державою та корінними народами в

Сполучених Штатах, неможливість провадити чітку, ефективну, а головне – універсальну політику по відношенню до індіанців та інших груп корінних народів США.

Повертаючись до «Закону про громадянство індіанців» варто в черговий раз підкреслити, що цим кроком американська влада зовсім не вирішувала нагальні економічні, культурні, а тим більше – політичні проблеми індіанців. До того ж, дві третини індіанців в силу різних обставин (шлюби, проходження військової служби, закону Доуса (спроба запровадження приватної власності на землю серед членів індіанських племен і одночасне набуття громадянства США), вже юридично була громадянами США. Понад те, американська влада зовсім не відмовилась від задуми асиміляції корінних народів, зокрема індіанців, що і буде доведено нижче. Але в той же час політика США щодо індіанців в 1930-1950-х рр. не завжди вирізнялась прямолінійністю та чітким усвідомленням своєї мети, завдань та методів їх досягнення.

Прикладом вищенаведеної тези може слугувати прийняття 18 червня 1934 р. так званого «Закону про реорганізацію індіанців» – Indian Reorganization Act. Хоча повна назва мовою оригіналу, на нашу думку, точніше відображала дух цього нормативно-правового акта: «An Act To conserve and develop Indian lands and resources; to extend to Indians the right to form business and other organizations; to establish a credit system for Indians; to grant certain rights of home rule to Indians; to provide for vocational education for Indians; and for other purposes» [13]. Власне, закон був цілком в дусі того часу: зважаючи на внутрішні, першу за все економічні, проблеми (Велика депресія 1929-1933 рр. та її наслідки) та зовнішньополітичну кон'юнктуру (в 1930-і рр. все очевиднішою стає загроза з боку Японії), Сполученим Штатам зовсім не хотілось мати справу ще і з індіанцями. Тому 1930-і рр. характеризуються наданням певних гарантій та поступок з боку влади корінним народам США (в тому числі корінним народам Аляски), а саме: було відмінено дію закону Доуса, тобто земля конкретного індіанського племені перестала вважатись за сукупність наділів індивідів, а знов розглядалась як колективна власність цього племені. Важливим було повернення до місцевого самоуправління на племінній основі, а також стимулювалося створення здорової економічної основи для існування індіанських резервацій. Проте найважливішим, на нашу думку, була можливість племенам створювати власні громадські організації, вести переговори та діяти як юридичні особи. Забігаючи наперед, зазначимо, що це стало відчутною віхою в процесі інституціоналізації суспільно-політичної діяльності корінних народів США.

Проте й тут федеральна влада США не змогла утриматись від спроби нав'язування індіанцям так званих «демократичних» цінностей, які не завжди сприймалися. Наприклад, для задоволення права племені на самоуправління було запропоновано створити інституції, не характерні для традицій та звичаїв племен. Ми маємо на увазі прийняття на зборах племені чогось на зразок його конституції, яка мала юридично оформити:

- право ради племені наймати юридичного консультанта;
- заборону раді племені займатися земельними питаннями (як правило, продажем землі) без згоди більшої частини племені;
- повноваження ради племені на ведення переговорів за федеральним урядом, урядами штатів та місцевою владою (владою округу, графства і т.п.).

Зазначимо, що такі кроки федерального уряду США призвели до суперечливих результатів. Позитивним моментом після вступу закону у дію було припинення (хоча і не цілковите) масового продажу племінної землі. Понад те, уряд викупив і передав у власність племенам більше 8000 кв. км земель для користування [7]. Проте, в той самий час модель самоуправління, нав'язана зверху, не відповідала правовим звичаям племен (до того ж, не слід забувати, що вони різнилися й від племені до племені). Фактично федеральний уряд методом пошуку середнього арифметичного спробував вирішити питання самоуправління всередині багатогранного за звичаями та культурою індіанського суспільства. Ми знову можемо це класифікувати як спробу неіндіанців уніфікувати та розв'язати проблеми індіанців. Звідси й висновок: незважаючи на позитивні елементи, «Закон про реорганізацію індіанців» слід сприймати як черговий акт асиміляційної політики США щодо корінних народів. Проте акт невдалий.

Кардинальні зміни в політиці США щодо індіанців (та корінних народів загалом) відбулися після Другої світової війни. Це пов'язано з низкою об'єктивних факторів.

По-перше, під час війни у лавах Збройних сил США налічувалося 44000 представників корінних народів, що склало третину від спроможних для служби чоловіків віком від 18 до 50 років [6]. Американськими вченими, зокрема армійським істориком Томасом Морганом, цій події надається переламне значення у еволюції відносин між федеральним урядом США та корінними народами [16]. Проходження служби в армії на просторах Європи та в Тихому океані такої великої кількості індіанців означало фактично найбільший вихід з території резервацій індіанців з часів масового переселення у XIX ст. Окремо слід зазначити, що за

дослідженням вже згаданого Т. Моргана, серед солдатів індіанського походження було на 40 % більше добровольців, ніж загалом по США [16]. Американська економіка часів Другої світової війни потребувала робочих рук, і вона їх отримала в особі індіанців та індіанок, які виїжджали з резервацій та влаштовувались на роботу на підприємства та заводи оборонної промисловості. Це, в свою чергу, призвело до підвищення добробуту цієї частини корінних народів, до збільшення їх кількості. Таким чином, досвід, контакт із зовнішнім світом, покращення добробуту, здобуті індіанцями під час Другої світової війни, призвели до зміни характеру боротьби корінних народів США за свої права. Відбулась консолідація племен у спільному бажанні змін та покращення своєї економічної та політичної ваги в американському соціумі, для протидії політиці асиміляції з боку влади.

Незважаючи на фактичне переосмислення свого місця та ролі в політичній системі США (а саме після Другої світової війни з новою силою лідери індіанських племен стали нагадувати громадськості про свій особливий статус та зобов'язання влади згідно з нею ж підписаних угод), саме 40-60-ті рр. XX ст. пов'язані з політикою термінації стосовно індіанців США. Аналізуючи всі пов'язані з нею нормативно-правові акти, її мету можна сформулювати наступним чином: стосовно до деяких племен було прийнято рішення про відхід від патерналістської позиції федеральної влади, завершення «особливих» правовідносин між племенами та урядом США, надання індіанцям всіх прав та обов'язків громадян США (включно з обов'язком сплачувати податки), залучення представників цих племен до мейнстріму американських культурних цінностей. Варто звернути увагу на те, що основним принципом, за яким влада США обирала племена, особливі відносини з якими мали завершитись, був стан економічного розвитку племені: чим вищим він був, тим меншу необхідність в особливих відносинах (і окремому фінансуванні) воно мало, тим більше плем'я було готовим стати рівноправним членом американського суспільства [19]. З іншого боку, статистика демонструвала помітну різницю у добробуті більшості індіанських племен (особливо мешканців резервацій) та решти населення США. Бюро у справах індіанців, обтяжене бюрократичними процедурами та виконанням особливої державної політики стосовно кожного племені, не справлялось з покладеними на нього обов'язками. Тому основними принципами державної політики щодо індіанців в 40-60-ті рр. XX ст. стали:

- відміна дискримінаційних законів щодо американських індіанців та законів, які надавали останнім особливого правового статусу;

- розформування Бюро у справах індіанців та передачу його функцій іншим федеральним установам, інституціям штатів або самим племенам;

- припинення обов'язку держави нести відповідальність за кожного окремо взятого індивіда з племен, які підлягають термінації;

- припинення трастових зобов'язань федеральної влади з утримання земель резервацій [14].

Найзавзятішим прихильником політики термінації був сенатор від штату Юта Артур Уоткінс, який займав посаду в підкомітеті Сенату у справах індіанців. На його думку, запровадження політики термінації мало б мати такий же вплив на американське суспільство, як відміна рабства Авраамом Лінкольном [14]. Юридичне втілення цієї політики США щодо корінних народів знайшло своє втілення у відповідній резолюції Сенату в серпні 1953 р. Також вартим уваги є те, що враховуючи автентичність відносин влади США з кожним окремо взятим племенем, було ухвалено низку резолюцій стосовно конкретного племені або групи племен залежно від змісту підписаних угод (прикладом цього можуть бути відповідні акти з племенами меноміні, кламат, групами племен на території штатів Орегон та Каліфорнія [15]). Законодавчо процес переходу юрисдикції над племенами від федеральної влади до влади штатів було затверджено в так званому «Законі 83-280» [18]. Важливо зазначити, що влада на місцях не надто радісно зустріла ініціативу уряду, адже отримувала додаткову сферу компетенції без додаткового фінансування.

Таким чином, у період 1953-1964 рр. було припинено федеральне визнання (та фінансова опіка) 109 племен, 2,5 млн. акрів землі було переведено зі статусу резервацій до земель федерального резерву і потім продано, понад 12 тис. осіб перестали юридично бути індіанцями [19]. Племена індіанців не тільки залишились без допомоги держави, вони фактично були позбавлені системи правовідносин, яка діяла століттями. Може здатись справедливим, що деякі економічно успішні племена були позбавлені державної підтримки. Таким чином ресурси влади могли бути направлені на більш актуальні напрямки розвитку громадянського суспільства. Але мова йде скоріше про порушене юридичне зобов'язання держави надавати цю допомогу відповідно до укладених угод. Адже згадаємо, що наслідком підписання цих самих угод було зменшення території племені в десятки, а то й сотні разів [2; 3]. Жодного слова про припинення фінансування в разі успішного розвитку племені вони не передбачали. Наслідки політики термінації вдало сформулював американський дослідник Майкл Уолч: «Індіанські племена, що втратили визнання держави, більш гостро відчули

втрату племінного суверенітету, ніж втрату своїх домівок та багатств. Фактично ці племена були позбавлені будь-яких повноважень. Втрата права на самоуправління було особливо руйнівною для індіанських племен внаслідок їх сильного відчуття самоідентифікації та належності до племені» [21].

Розглянемо детальніше конкретні негативні наслідки політики термінації, про які мова йшла вище. Отже, внаслідок втрати державного фінансування для 109 племен у штатах Каліфорнія, Небраска, Вісконсін, Огайо, Міннесота та Аляска (з 1958 р.) перш за все постраждали початкова та середня освіта, а також охорона здоров'я корінного населення відповідних штатів. Станом на 1972 р. серед школярів племені меноміні лише 75 % закінчували хоча б 9 класів [17]. Як ми вже зазначали, влада штатів мала би перебрати на себе повноваження, які раніше були в сфері відання Бюро у справах індіанців. Проте недосконалість механізму переходу повноважень, відсутність фінансування, досвіду і бажання займатися проблемами корінного населення призвели до дискримінації дітей останніх в закладах середньої освіти. На всіх рівнях освіти – від початкової до вищої – члени племен, позбавлених визнання федерального уряду, були в помітно гірших стартових умовах, ніж навіть представники корінних народів, які не втратили визнання. Наприклад, у 1970 р. Бюро у справах індіанців розпочало видачу грантів на навчання у вузах США представникам всіх племен, окрім тих, що підпали під термінацію.

Подібні різкі зміни мали місце в системі охорони здоров'я корінних народів, які потрапили під термінацію. Відтепер вони не мали відповідних медичних послуг, так само як і засобів для придбання полісу медичного страхування. Спалахи інфекційних хвороб, туберкульозу, відсутність доступної стоматологічної та офтальмологічної допомоги – це все неповний перелік викликів, які стояли перед племенами, що позбавлялись державної опіки. Все це було наслідком закриття лікарень та поліклінік, розташованих на території «ліквідованих» племен, які і так не відповідали федеральним стандартам США із охорони здоров'я [20].

Заради справедливості варто зазначити, що влада одразу намагалась вимправити ситуацію. Членам племен, які підпали під термінацію, видали піврічні поліси медичного страхування, а невдовзі була проведена реформа системи охорони здоров'я корінного населення та створена Служба охорони здоров'я індіанців (Indian Health Service), яка функціонує дотепер [12].

Висновки. Таким чином, проаналізувавши американську політику щодо індіанців у 20-ті – 60-ті рр. ХХ ст., можемо зробити певні висновки.

Ми довели, що незважаючи на прийняття «Закону про громадянство індіанців», ситуація з дотриманням громадянських прав та побудовою взаємовідносин між федеральним урядом та індіанцями була суперечливою. Головна особливість правовідносин між федеральним урядом та племенами – величезна кількість угод, які їх регламентували. До поч. ХХ ст. уряд не полишав намірів розв'язати «індіанську проблему» шляхом асиміляції останніх. Як бачимо, вона мало змінилась і в 20-60-ті рр. ХХ ст.: з одного боку, всім корінним народам США було надано американське громадянство, введено в дію «Закон про реорганізацію індіанців», з іншого боку, уряд продовжував формулювати свою політику стосовно корінних народів, виходячи виключно із власних інтересів та розрахунків (прикладом цього може бути політика термінації).

Індіанці США ще в 60-х рр. ХХ ст. активно почали створювати громадські організації та рухи, які врешті-решт зіграли важливу роль в процесі самоідентифікації корінних народів США, їх боротьби за громадянські права. Власне ця діяльність потребує подальшого дослідження та наукової розробки в наукових працях.

Бібліографічні посилання

1. Автономов А. С. Правовий статус індіанців в США / Алексей Станиславович Автономов // США – Канада: економіка, політика, культура. – 2004. - № 11. – С. 86 – 92.
2. Козачук О. Еволюція політики США щодо індіанців у 1774-1924 рр. / Олег Козачук // Панорама політологічних студій: науковий вісник Рівненського державного гуманітарного університету. – Рівне: РДГУ, 2013. – Вип. 10. – С. 247 – 258.
3. Козачук О. Політика Канади та США щодо корінних народів: можливі уроки для України / Олег Козачук // Панорама політологічних студій: науковий вісник Рівненського державного гуманітарного університету. – Рівне: РДГУ, 2013. – Вип. 11. – С. 214 – 220.
4. An Act to provide for the distribution of the land and assets of certain Indian rancherias and reservations in California, and for other purposes // Indian Affairs: Laws and Treaties. OSU Library Electronic Publishing Center [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://digital.library.okstate.edu/KAPPLER/vol6/html_files/v6p0831.html.
5. An Act to provide for the termination of Federal supervision over the property of certain tribes and bands of Indians located in western Oregon and the individual members thereof, and for other purposes // Indian Affairs: Laws and Treaties. OSU Library Electronic Publishing Center [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://digital.library.okstate.edu/KAPPLER/vol6/html_files/v6p0641.html.

6. American Indians in World War II // U.S. Department of Defense [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.defense.gov/specials/nativeamerican01/wwii.html>.

7. Canby W. American Indian law in a nutshell / William C. Canby. - Thomson/West, 2004. – 496 p.

8. Concurrent Resolution of the Eighty-Third Congress, First Session, 1953 [H. Con. Res. 108] // Indian Affairs: Laws and Treaties. OSU Library Electronic Publishing Center [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://digital.library.okstate.edu/Kappler/vol6/html_files/v6p0614.html.

9. The Constitution of the United States: A Transcription // The Carters of Freedom [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.archives.gov/exhibits/charters/constitution_transcript.html.

10. Hood S. Termination of the Klamath Indian Tribe of Oregon / Susan Hood. – Ethnohistory. – 1972. - № 19(4). – P. 379 – 392.

11. Indian Citizenship Act // Indian Affairs: Laws and Treaties [Електронний ресурс]. – Washington: Government Printing Office, 1929. – Vol. IV. – 1194 p. – Режим доступу: http://digital.library.okstate.edu/kappler/vol4/html_files/v4p1165.html.

12. Indian Health Service. The Federal Health Program for American Indians and Alaska Natives // U.S. Department of Health and Human Services [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ihs.gov/>

13. Indian Reorganization Act (An Act To conserve and develop Indian lands and resources; to extend to Indians the right to form business and other organizations; to establish a credit system for Indians; to grant certain rights of home rule to Indians; to provide for vocational education for Indians; and for other purposes) // Indian Affairs: Laws and Treaties [Електронний ресурс]. – Washington: Government Printing Office, 1941. – Vol. V. – Pp. 378 – 383. – Режим доступу: http://digital.library.okstate.edu/kappler/Vol5/html_files/v5p0378.html.

14. Menominee Termination and Restoration // Milwaukee Public Museum [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mpm.edu/wirp/ICW-97.html>.

15. Menominee Tribe v. United States, 391 U.S. 404 (1968) // US Supreme Court [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://supreme.justia.com/cases/federal/us/391/404/case.html>;

16. Morgan T. Native Americans in World War II // U.S. Army Center of Military History / Thomas D. Morgan [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.history.army.mil/html/topics/natam/natam-wwii.html>.

17. Peroff N. Menominee Drums Tribal Termination and Restoration, 1954-1974 / Nicholas C. Peroff. – University of Oklahoma Press, 2006. – 282 p.

18. Public Law 83-280 (18 U.S.C. § 1162, 28 U.S.C. § 1360) // Tribal Court Clearinghouse [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.tribal-institute.org/lists/pl_280.htm.

19. Termination Policy 1953-1968 // A Program of National Relief Charities. Council of Indian Nations [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nrcprograms.org/site/PageServer?pagename=cin_hist_terminationpolicy.

20. Venables R. American Indian History: Five Centuries of Conflict and Coexistence / Robert W. Venables. – Clear Light Publishers, 2004. – 576 p.

21. Walch M. Terminating the Indian Termination Policy / Michael C. Walch. - Stanford Law Review. – 1983. - № 35(6). – Pp. 1181 – 1215.

Козачук О. А. Политика США относительно индейцев в 20-60-е гг. XX в.

В 20-60-х гг. в США был принят ряд неоднозначных законов и политических решений. Одни из них, такие как «Закон о гражданстве индейцев» и «Закон о реорганизации индейцев» предоставляли последним равные права наряду со всеми гражданами США, способствовали улучшению интеграции коренных народов в полиэтническое американское общество. С другой стороны, проведение политики

терминации (т. е. прекращения признания особых отношений и финансовой поддержки) 109 племен не могло положительно сказаться на динамике отношений власти США и коренных народов.

Ключевые слова: коренные народы, нормативно-правовой акт, индейцы, конституция, резервация, гражданские права.

Kozachuk O. U.S. Policy Regarding Indians in the 1920s – 1960s.

In the 1920s – 1960s the United States adopted a series of controversial laws and policies. Some of them, such as the «Indian Citizenship Act» and «Indian Reorganization Act» provide the equal rights along with all citizens of the United States, helped to improve the integration of indigenous peoples in a multiethnic American society. On the other hand, the policy of termination (i.e. termination of recognition of the special relationship and financial support) of 109 tribes could not positively affect the dynamics of the relationship between the U.S. government and indigenous peoples.

Keywords: indigenous peoples, regulatory legal act, the Indians, the constitution, reserve, civil rights.

Надійшла до редколегії: 26.02.2014 р.

УДК 327.8(571)

О. Ю. Кондратенко

Институт міжнародних відносин Національного авіаційного університету (м.Київ)

ЦІЛІ ТА ЗАСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОСІЙСЬКОГО «М'ЯКОГО ВПЛИВУ» НА ЄВРАЗІЙСЬКОМУ ПРОСТОРИ

Проаналізовано механізми реалізації російського геополітичного впливу на євразійському просторі відповідно до стратегії *soft power*. Зокрема окреслено ідейну складову та механізми використання «м'якої сили» у політиці РФ, специфіку поєднання «м'якої» та «жорсткої» сили у захисті російських зовнішньополітичних інтересів. Показано мету нарощування присутності РФ в інформаційному просторі СНД, специфіку поширення російських культурних цінностей шляхом популяризації російської мови, науки, освіти та культури.

Ключові слова: м'яка сила, м'який вплив, російська політика, культурні зв'язки.

Чимало сучасних політичних мислителів іменують Росію стрижневою державою православної цивілізації, котра визначила нові інтереси у сфері зміцнення національної і регіональної безпеки. З крахом біполярного світопорядку держави активно шукають споріднені культурні ідентифікації в рамках спільної цивілізації. Отже, схожі культурні особливості зближують різні етноси, що в свою чергу служить передумовою до створення таких собі культурних коаліцій, які об'єднуються навколо спільної мети [19, с.194]. Незважаючи на зниження інформаційно-культурної присутності в пострадянських країнах, Москві хоча й ситуативно,

проте в окремій мірі вдається повернути колишню славу цивілізаційного центру в рамках «Великої Росії». Тому, в російській зовнішньополітичній стратегії пріоритетним напрямком у сегменті «м'якої сили» визначено саме пострадянський/євразійський простір. Ефективність формування на цьому просторі «м'якого впливу» ставиться в пряму залежність від консолідації російської діаспори всередині сусідніх країн. Серед інструментів його здійснення слід назвати Міністерство закордонних справ, Федеральне агентство у справах СНД, а також спеціально створені координаційні ради в більшості російських громад за кордоном. Крім цього, активну участь